യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 13

ഭുശുണ്ഡ ഉവാച .
ജഗത്പ്രസരരൂപസ്യ ന ദേശ ഉപയുജ്യതേ .
ന കാലോ ധാരണേ സ്തമ്ഭ ആലോകസ്യാമ്ബരേ യഥാ .. 1
മനോമനനനിർമാണമാത്രമേതജ്ജഗത്ത്രയമ് .
ശാന്തം തനു ലഘു സ്വച്ഛം വാതാന്തഃ സൗരഭാദപി .. 2
ചിച്ചമത്കൃതിമാത്രസ്യ സാധോ ജഗദണോഃ കില .
വാതാന്തഃ സൗരഭം മേരുരന്യാനുഭവയോഗതഃ .. 3
യം പ്രത്യുദേതി സർഗോയം സ ഏവൈനം ഹി ചേതതി .
പദാർഥഃ സംനിവേശം സ്വമിവ സ്വപ്നം പുമാനിവ .. 4
അത്രൈവോദാഹരന്തീമമിതിഹാസം പുരാതനമ് .
യദ്വൃത്തം ദേവരാജസ്യ ത്രസരേണൂദരേ പുരാ .. 5
ക്വചിത്കദാചിത്കസ്മിംശ്ചിത്കിംചിത്കല്പദ്രുമേഽഭവത് .
കസ്യാംചിദ്യുഗശാഖായാം ഫലം ജഗദുദുമ്ബരമ് .. 6
സസുരാസുരഭൂതൗഘമശകാഹിതഘുംഘുമമ് .
ശൈലമാംസലപാതാല+ദ്യു/ഭൂ+മ്യു+ഗ്ര/കപാടകമ് .. 7
ചിച്ചമത്കൃതിചാരൂച്ചൈർവാസനാരസപീവരമ് .
വിവിധാനുഭവാമോദം ചിത്താസ്വാദമനോഹരമ് .. 8
ബൃഹദ്ബ്രഹ്മതരുപ്രൗഢസത്താവ്രതതികോടിഗമ് .
അഹംകാരമഹാവൃന്തം സമാലോകസമുജ്ജ്വലമ് .. 9
മോക്ഷദ്ധാരവികാസ്യാസ്യം സരിദബ്ധിശിരാവൃതമ്.
മാത്രാപഞ്ചകകോശസ്ഥം തരത്താരകസീകരമ് .. 6.2.13.10
കല്പാവസാനജരഠം കാകകോകിലഗാമ്യഥ .
പതിതം ശാന്തിമായാതം ക്വാപ്യന്താവാസനം ഗതമ് .. 11
തത്രാഭൂദമരാധീശഃ ശക്രസ്ത്രിഭുവനേശ്വരഃ .
ക്ഷൗദ്രകുമ്ഭനിഷണ്ണാനാം ക്ഷുദ്രാണാമിവ നായകഃ .. 12
ഗുരൂപദേശസ്വാഭ്യാസാത്സ ക്ഷീണാവരണോഽഭവത് .
മഹാത്മാ ഭാവിതാന്താത്മാ പൂർവാപരവിദാം വരഃ .. 13
നാരായണാദിഷു തതഃ കദാചിദ്വീര്യശാലിഷു .
ക്വചിദേവ നിലീനേഷു സത്ത്വൈകഃ സസുരാധിപഃ .. 14
ശസ്ത്രജ്വാലാനലോദ്ഭാരൈരെയുധ്യത മഹാസുരൈഃ .
വിജിതസ്തൈർമഹാവീര്യൈരതോ വ്യദ്രവദാദ്രുതമ് .. 15
ദിശോ ദശ സുവേഗേന ദുദ്രാവാഭിദ്രുതോഽരിഭിഃ .
ന വിശ്രാമാസ്പദം പ്രാപ പരലോക ഇവാധമഃ .. 16
തദ്ഭാന്തദൃഷ്ടിഷ്വരിഷു മനാക് ഛിദ്രമവാപ്യ സഃ .
പ്രശമം കായസംകല്പം നീത്വാ സ്വം സ്വാന്തരേ ബഹിഃ .. 17
കമപ്യർകാംശുകോശസ്ഥം ത്രസരേണും വിവേശ സഃ .

സംവിദ്രൂപതയാ പദ്മകോശം മധുകരോ യഥാ .. 18
സ തത്രാശു വിശശ്രാമ ചിരാദാശ്വാസമായയൗ .
അഥ വിസ്മൃതസംഗ്രാമോ നിവൃത്തിം സമുപാഗമത് .. 19
കല്പിതം സദ്മ തത്രാഥ സ ക്ഷണാദനുഭൂതവാൻ .
തസ്മിൻസദ്മനി പദ്മാന്തേ രേമേ സ്വ ഇവ വിഷ്ടരേ .. 6.2.13.20
ഗൃഹസ്ഥഃ സ ദദർശാഥ കല്പിതം നഗരം ഹരിഃ .
മണിമുക്താപ്രവാലാദികൃതപ്രാകാരമന്ദിരമ് .. 21
നഗരാന്തർഗതോഽപശ്യത്തതോ ജനപദം ഹരിഃ .
നാനാദ്രിഗ്രാമഗോവാടപത്തനാരണ്യരാജിതമ് .. 22
താദൃഗ്രതിശ്ചേതിതവാൻസശക്രോ ഭുവനം തതഃ .
സാദ്ര്യബ്ധ്യുർവീനദീശാന്തം സക്രിയാകാലകല്പനമ് .. 23
താദൃഗ്രതിശ്ചേതിതവാൻസ ശക്രസ്ത്രി-ജഗ+ത്തതഃ .
സപാതാലമഹീവ്യോമവിഷ്ടപാർകാദിപർവതമ് .. 24
തത്രാതിഷ്ഠത്സുരേശശ്ച സ ഭോഗഭരഭൂഷിതഃ .
പുത്രോ ബഭൂവ തസ്യാഥ കുന്ദോ നാമാഥ വീര്യവാൻ .. 25
തതോ ജീവിതപര്യന്തേ ത്യക്ത്വാ ദേഹമനിന്ദിതഃ .
നിർവാണമായയൗ ശക്രോ നിഃസ്നേഹ ഇവ ദീപകഃ .. 26
കുന്ദസ്ത്രൈലോക്യരാജ്യോഽഭൂജ്ജനയിത്വാ സുതം നിജമ് .
കാലേന ജീവിതസ്യാന്തേ ജഗാമ പരമം പദമ് .. 27
തത്പുത്രോഽപി തഥൈവാഥ കൃത്വാ രാജ്യേ സുതം നിജമ് .
ജഗാമ ജീവിതസ്യാന്തേ പാവനം പരമം പദമ് .. 28
ഏവം പൗത്രസഹസ്രാണി സമതീതാനി സുന്ദര .
തത്രാദ്യാപി സുരേശസ്യ യേഷാം രാജ്യേ സ്ഥിതോംഽശകഃ ..29

ഇത്യദ്യയാവദമരേശ്വരവംശ ഏവ
സംകല്പിതേ ജഗതി ശക്രപദം വിധത്തേ .
തസ്മിൻക്ഷതേഽപി ഗലിതേഽപി ഹതേഽപി നഷ്ടേ
ക്വാപ്യമ്ബരേ ദിനകരാതപപാവനാണൗ .. 6.2.13.30

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വിദ്യാധരോ-പാഖ്യാ-നാന്തർ/ഗതേന്ദ്രോ-പാഖ്യാനേ
ത്രസരേ+(ണു-അ)+ന്തര-സർഗ-സംഘവർണനം നാമ+
ത്രയോദശഃ സർഗഃ .. 13 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
12.12.2023